

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Francisci Tvrriani Societatis Iesv, Aduersùs Magdeburgenses Centuriatores pro Canonibus Apostolorum, & Epistolis Decretalibus Pontificum Apostolicorum, Libri Quinq[ue]

Torres, Francisco de

Coloniae, 1573

VD16 T 1629

Cap. XXII. De genere testium sanctissimo pro epistolis pontificum apostolicorum, quod est fama vetus. Quomodò, quae Augustinus scripsit contra Faustum, negantem nouum testamentum scriptum esse ab ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-29685

eronymi in testimonijs veteris scripturę, huic cōsilio suo palam repugnabat: quis illum tam stultum & communis sensus expertem fuisse putet, vt de industria fidem sibi derogare vellet: tam amēs erat, vt vna atque eadem opera idem ipse, quod moliebatur, simul euerteret? Quare qui hoc in epistolis istis Pontificum Apostolicorum fecit, id est, qui posuit interpretationem Hieronymi omnibus familiarem, pro interpretatione 70. quam in epistolis ipsis vbiquē repererat, confusus notissimę veritati, nihil hinc incōmodi, aut scrupuli, vel dubitationis de autoritate epistolarum posteris timuit. Sciebat enim neminem ignoraturum esse, non potuisse Pontifices illos testimonia veteris scripturę ex interpretatiōe Hieronymi, sed ex 70. fumere, quę quisq; per se, cūm vellet, siue ad priuatam, siue ad cōmunem vtilitatem, posset suis locis reponere. Illi verò, qui hoc fecit, hoc tantum propositum fuit, ea interpretatiōe vti, id est, Hieronymi, quę iam erat Latinis, vt nūc est, familiarior. Vndē hoc nobis argumēti diuino, vt dixi, cōsilio aduersus centuriatores accessit, qui has epistolas tempore Caroli Magni scriptas & fictas fuisse mentiuntur, neq; facillē ante id temporis, qui de eis meminerit, reperiri, hoc, dico, argumēti accessit, esse has epistolas Hieronymo antiquiores, quia si post Hieronymi ætatem à quopiam fictę fuissent, qui eas pontificibus illis affinxisset, nunquā interpretatione Hieronymi, qua illi vti non potuissent, vt artificium fingendi postulabat, vsus fuisset: quod enim simulatum est, leui etiam suspiciōe arguitur. quinimodō omni studio cauisset, nē existimationem antiquitatis, quam illis epistolis apponere volebat, vsu interpretationis, longē illorum pontificum ætate posterioris, simul tolleret. Restat igitur, vt si qui sunt, à quibus aliquandō interpretatiō Hieronymi in has epistolas pontificum Apostolicorum obijciatur, illa ipsa interpretatiō eisdem magno potiūs argumēto esse debeat, saltem Hieronymo vetustiores esse, id est, scriptas esse ante annos 1200. fortasē cūm Magdeburg. tantam vetustatem & canitiem iam viderint, reuerentiam, quam debent, illis adhibebunt: & suorum authorū, id est, pontificum Apostolicorum, tandē esse credent.

De genere testium sanctissimo pro epistolis Pontificum Apostolicorum, quod est fama vetus. Quomodò quę Augustinus scripsit contra Faustum, negantem nouum testamentum scriptum esse ab Apostolis, ad coarguēdum Magd. valeant, & ad probādum scriptas esse epistolas à Pontificibus, quorum esse feruntur. item quomodò refellendum sit, quod aiunt Magd. corruptas esse epistolas istas, etsi concedant esse Pontificum. Cap. 22.

QVia enim nō satis est aliena refellere, sed nostra probare, postquā omnia, quę Magdeburgen. in criminibus epistolarum obiecerunt, firmis rationibus & scripturis sanctis, verisq; historijs satis (vt opinor) confutauimus, deq; eorum testibus singulatim respondimus, super-

K k k k est,

*Evident argu-
mentum, non
esse has episto-
las fictas, vt
Mag. fingunt.*

est, vt deinceps veritatem, authoritatem, & antiquitatem epistolarum in vniuersum testibus confirmemus, quorum est non vnū genus, sed duplex. Vnum, & quidem locupletissimum ac sanctissimum, est memoria, & cōmunis sermo hominum, ac posteritas tot seculorum: quibus epistolæ istæ secundæ centuriæ, non falsæ & fictæ, vt Magd. contendunt, sed suorum authorum, quorum esse feruntur, semper habitæ sunt, ex quo in publicū exierunt. fama enim consentiens, vt Callistratus iuriconsultus (ex rescripto Hadriani ad Valerianum) ait, confirmat rei, de qua quæritur, fidem. Plato quoque in libro de legibus 12. famæ crebræ, & vetustate celebratæ, fidē adhibendam esse iudicauit. immò habet fama speciem quandam prophetiæ, vt Petrus cum Simone disputās dixit, vt Clemens narrat. Prophetia enim non solum ad futurum, sed aliquandò ad præteritum pertinet, cuius fidem facit. Itaque non quod à nobis processit, aut quod ad nos solum peruenit, sicut Apostolus ait, sed quod ab initio alijs atque alijs deinceps traditū accepimus, & ad omnes manauit, & vbique percrebuit, hoc de his epistolis nostra ætas nunciat ac testatur. Quare aut eas Magdeburgen. recipiant, aut omnes authorum præteritorum libros simul cum eis negent: æquè enim probantur omnes hoc vno genere testium, in quo infiniti testes continentur. quot enim homines sunt, qui libros vel epistolas de titulo suorum authorum communi fama atque sermone iam olim celebrant, totidem sunt testes, eorum libros vel epistolas esse: Est enim fama vulgi, vt summus orator ait, quoddam multitudinis testimonium. Sed audiamus Augustinū cum Fausto Manichæo similiter disputantem, qui nouum testamentum ab Apostolis scriptum esse negabat, & quæ illi respondit Augustinus, hæc isti responsa sibi putent, mutato nomine Manichæi, & Manichæorum, in Luteri, & Luteranorum: nihil enim refert ad id quod agimus, quòd authoritas harum epistolarum non sit par & æqualis nouo testamēto. Recitemus igitur, quæ libro 33. cap. 6. scripsit: Sed quid, inquit, vobis faciam, quos contra testimonia scripturarū ita obsurdē fecit iniquitas, vt quicquid aduersum vos indè prolatum fuerit, non esse dictū ab Apostolo, sed à nescio quo falsario sub eius nomine scriptum esse, dicere audeatis? Vsq̄ eadē à Christiana doctrina apertè aliena est, quam prædicatis, doctrina Dæmoniorum, vt eam sub Christianæ doctrinæ nomine defendere nulla ex parte possitis, nisi dicatis falsas esse scripturas Apostolorum? Idem Magdeburgēsis euenit, qui non possunt vlla via & ratione doctrinam suam defendere, nisi epistolas Pontificum Apostolicorum falsas & fictas esse dicant. Subiungit deindē Augustinus: Infelices inimici animæ vestræ, quæ vnquam literæ vllum habebunt pondus authoritatis, si euangelicæ, si Apostolicæ non habebunt? de quo libro certum erit, cuius sit, si literæ, quas Apostolorum dicit & tenet ecclesia, ab ipsis Apostolis propagata, & per omnes gentes tanta eminentia declarata, vtrum Apostolorum sit, incertum est? & paulò post: Platonis, Aristotelis, Ciceronis, Varronis, aliorumq; eiusmodi authorum libri, vnde no-

De genere testimonium habente speciem prophetia.

1. Cor. 14.

Qua hic necessitate cogantur certiores.

Quam apertè in Magdeb. quæ dicit quod in Faustū Aug. dixit.

de nouerunt homines, quod ipsorum sint, nisi eadem temporum contestatione continua? Multi multa de literis ecclesiasticis conscripserunt, non quidem authoritate canonica, sed aliquo adiuuandi studio, siue discendi, vnde constat, quid cuius sit, nisi, quia hic temporibus, quibus ea quisque scripsit, quibus potuit, insinuauit, atque edidit: & inde in alios continuata notitia, latiusque firmata ad posteros, etiam vsque ad nostra tempora peruenerunt: ita vt interrogati, cuius quisque liber sit, non hæsitemus, quid respondere debeamus. Hæc Augustinus: Sic de epistolis nobis dicendum est, venisse tunc, cum scriptæ sunt, ad quos potuit, earum notitiam: & inde ad alios atque alios, vsque ad nostra tempora, neque quod aliquandò hæ epistolæ fortasse non erant in manibus omnium, aut de epistolis Clemētis ad Iacobum, à quopiam dubitatum sit, efficere potuit, quin communis fama posteritatis conuicerit, eorum esse epistolas, quorum ab initio ferebatur. Nisi placet Magdeburgensibus, libros Theophrasti & Aristotelis fictos esse dicere, quia, cum diu latuissent, tempore Syllæ Dictatoris in publicum exierunt: aut secundam Petri Apostol. & Ioannis 2. & 3. epistolas negare, quia de eis aliquandò dubitatum fuisse, testatum est. Sed redeo ad Augustinum. addit enim deinceps: Sed quid, inquit, pergam in longè præterita? ecce istas literas, quas habemus in manibus, si post aliquantum tempus vitæ huius nostræ, vel illas quispiam Fausti esse, vel has neget esse meas, vnde couincitur, nisi quia illi, quia nunc ista nouerunt, notitiam suam ad longè etiam post futuros, continuatis posteriorum successoribus, traijciunt? Deinde cap. proximo sequenti, id est, septimo: Sed cōtraria, inquit, inter se scripta eorum reperiuntur. maligni malo studio legitis: stulti non intelligitis: cæci non videtis. quid enim magni erat, ista diligenter inspicere, & eorum scriptorum magnam & salubrem inuenire congruentiam, si vos contentio nō peruerteret, & si pietas vos adiuuaret? Hæc quoque Magdeburgensibus dicta sint. Si enim ista, quæ in epistolis Pontificum ad negandum eas notârunt, vel tanquàm falsa, vel tanquàm temporibus illis non congruentia, mediocri diligentia & studio, sine odio & malitia aduertissent, ac considerassent, & vera esse, & cum temporibus conuenientia facillè intellexissent: aut certè si quid eis difficile visum esset, non idè statim scripta negassent, quia quædam in eis non intelligerent. Si enim, quæcunque non intelligunt, pergant respuere, nec ipsis sacris & canonicis scripturis parcent, vt quidem iam non pepercerunt: ed enim euasit cæca & rabiosa Luteranorum magistrorum temeritas. Rursus idem Augustinus lib. 32. cap. 21. contra eundem Faustum, Vnde, inquit, scitis, illas literas esse Manichæi, quas miserabiliter huic authoritati præponitis? Si enim hinc aliquis moueat quæstionem, & scrupulum contradictionis impingat, dicens libros, quos profertis, non esse Manichæi, quid facturi estis? nōne potiùs eiusdem deliramenta ridebitis? Quis cōtra rem, tanta cōnexionis & successione serie firmatam, impudētiam huius vocis emittat? Sicut ergo, inquit, certum est,

K k k k 2 illos

Quo probet
Augu. contra
Faustum scri-
ptum esse ab
Apostolis no-
uum testamē-
tum.

illos libros esse Manichæi, & omninò ridendus est, qui ex transuerso veniens, tamen post natus, litem vobis huius cōtradictionis intenderit: ita certum est, Manichæum, vel Manichæos esse ridēdos, aut etiam dolēdos, qui tam fundatæ authoritatē, à temporibus Apostolorum vsque ad hæc tempora certis successionebus custoditæ, atq; productæ, audeant tale aliquid dicere. Hactenùs Augustinus. Sed quia Magd. non audent penitèns affirmare, fictas esse has epistolas: quin potius, conscientia non consistente, titubanter dicunt, vt eorum verbis vtar, ab vno eodemq; aut de integro confictas, aut scēdissimè corruptas, subijciam hęc ex eodem August. quę in posteriorem partem sententię istorum quadrant. sic enim lib. 11. c. 2. contra eundem

Quò August. eos cōsumant. rit, qui usebāt corruptū esse nouum testamentum.

Faustum scripsit. Vsque ad eò inuicta sunt, quę aduersùs vos de diuinis codicibus proferuntur, vt non sit aliud, quod dicatis, nisi eos esse falsatos. Quę authoritas literarum aperiri, quis sacer liber euolui, quod documentum cuiuslibet scripturæ ad conuincendos errores exeri potest, si hæc vox admittitur? si alicuius ponderis æstimatur? Aliud est, istos libros non recipere, & nullo eorum vinculo detineri, quod pagani de omnibus libris nostris, quod Iudæi de nouo Testamento faciūt: quod deniquè nos ipsi de vestris & aliorum hereticorum, si quos suos & proprios habēt, vel de ijs, qui vocantur apocryphi, non q; habendi sint in aliqua authoritate secreta, sed quia nulla testificationis luce declarati, de nescio quo secreto, nescio quorum præsumptione prolati sunt. Aliud est ergò, authoritate aliquorū vel librorum, vel hominū non teneri: & aliud est, dicere, iste quidē vir sanctus omnia vera scripsit, & ista epistola ipsius est, sed in ea ipsa hoc est eius. vbi cū ex aduerso audieris, proba: non confugas ad exemplaria veriora, vel plurium codicum, vel antiquorum, vel linguę præcedentis, vnde hoc in aliam linguam interpretatum est: sed dicas, inde probo, hoc illius esse, quia hoc pro me sonat, illud cōtra me. tu es ergò regula veritatis: quicquid cōtra te fuerit, nō est verum. Quid si alius simili insania, sed tamen qua tu, duritia constringatur, existat, & dicat, immò illud, quod pro te sonat, falsum est: hoc autem, quod cōtra te est, verum est. quid acturus es? nisi fortè aliū librum prolaturus, vbi quicquid légeris, secundum tuā sententiam possit intelligi. Hoc si feceris, non de aliqua eius particula, sed de toto audias cōtradicientem, & clamantē, falsus est: quid ages? quò te conuertes? quam libri à te prolati originem, quam vetustatē, quam seriem successionis testē citabis? hactenùs August. Hęc ergò sibi, vt iterum dicā, Luterani, & eorū centuriões Magdeburg. scripta ab Augustino, sanctissimo & eruditissimo patre, existiment. sic B. Hieronymus Apocalypsim beati Ioannis, & epistolam Pauli ad Hebręos cū pleriq; suo tempore negarent, ipse tñ non audent negare, sed potius vttranq; inquit in epistola ad Dardanum, suscipimus, nequaquam huius temporis consuetudinē, sed veterum Scriptorum authoritatē sequentes, qui plerūq; vtriusq; vtūtur testimonijs, nō vt interdum de apocryphis facere solent, quippe qui & Gentium literarum rarò vtuntur exemplis,

Quid Hier. de Apocal. & de epist. Pauli ad Heb. scripsit quod in Magd. quoque comment.

emplis, sed quasi canonicis & ecclesiasticis. Hæc Hieronymus: Sic nos veterum scriptorum, qui passim harum epistolarum testimonijs vtuntur, auctoritatem sequimur: & non tantum nostri quoque temporis consuetudinem, quæ eas recipit, & quotidiana lectione atque vsu in doctrina & ecclesiarum administratione, ecclesiasticisque iudicijs celebrat & frequentat. Magdeburgenses verò nec ecclesiarum consuetudinem curant, nec auctoritatem veterum, earum testimonijs vtentium, reuerentur: vt faciant in epistolis Apostolicorum Pontificum, quod Manichæi in scripturis Apostolorum prius fecerunt, tamen si dispar sit & inæquale Magdeburgensium & illorum crimen. Rectè itaque in istos conuenit, quod Theodoretus Cyri episcopus, in proœmio commentariorum epistolæ ad Hebræos aduersus Arianos eam negantes scripsit: At, inquit, tamen si nihil aliud, tamen huius epistolæ in ecclesijs antiquitatem vereri eos oportuit: ab eo enim vsque tempore, quo ecclesiæ Pauli epistolas receperunt, fructum ex huius epistolæ doctrina & lectione percipiunt. ita quoque Magdeburgenses tamen si nihil aliud, tamen harum epistolarum in ecclesijs antiquitatem reuereri oportuit. Ab eo enim vsque tempore, quo ecclesiæ horum Pontificum epistolas acceperunt, fructum ex earum doctrina & lectione percipiunt. Causa deinde, quæ Arianos ad negandam epistolam Pauli ad Hebræos impulit, eius quoque causæ, quæ Magdeburgenses ad negandum horum Pontificum epistolas commouit, similis est. Cùm enim, inquit Theodoretus, non possent refellere, quæ Paulus de diuinitate filij clarissimè scripsit, totam epistolam eijcere decreuerunt, sic centuriatores cùm non possent aliter refellere, quæ hi sanctissimi & Apostolici Pontifices, cùm de alijs, quæ Luterani negant, tum in primis de principatu episcopi Romani, & de appellationibus ad eum, grauissimè scribunt, & à sanctis Apostolis tradita & sancta esse, clarissimè in his epistolis affirmant, totas epistolas exemplo Arianorum negare decreuerunt. Et beatus Augustinus in epistola ad Hieronymum 19. Manichæi, inquit, plurima diuinarum scripturarum, quibus eorum nefarius error clarissima sententiarum perspicuitate conuincitur, quia in alium sensum detorquere non possunt, falsa esse contendunt: ita tamen, vt eandem falsitatem non scribingentibus Apostolis tribuant, sed nescio quibus codicum corruptoribus: quod tamen, quia neque pluribus, nec antiquioribus exemplaribus, neque præcedentis linguæ auctoritate, vnde Latini libri interpretati sunt, probare aliquandò potuerunt, notissima omnibus veritate superati, confusi que discedunt. sic istis euenit, qui idem de epistolis Pontificum Apostolicorum dicere ausi sunt, quod de scripturis Apostolorum Manichæi. Aiunt enim aut de integro confictas esse, aut fœdissimè corruptas: sed quia nec hoc posterius pluribus, neque antiquioribus exemplaribus, neque auctoritate præcedentis linguæ Græcæ, vnde epistolæ Clementis translatae sunt, probare aliquandò potuerunt, notissima omnibus veritate, vt de illis dixit Augustinus, superati, confusi que discedunt.

*Quid Theod.
de epist. ad
Hebræos scripsit,
quod in Magd. quoque
quadrat.*

utinam ad pœnitentiam confusi, dum facultas adest: sicut beatus Cyprianus ad Demetrianum scripsit, dum adhuc aliquid de seculo superest, quando enim, inquit, istinc excessum fuerit, nullus iam locus pœnitentiæ est, nullus satisfactionis effectus: hinc vita aut amittitur, aut tenetur. Hactenus de priore genere testium, dicendum est deinceps de altero.

De ijs, qui epistolas Pontificum Apostolicorum apud veteres citarunt, & responsio ad cap. Dist. 19. Si Rom. quod Magdeb. in epistolas obijciunt, & quemadmodum Nicolaus primus citatus testis contra epistolas à Magdeburgen. earum auctoritatem probet. Item de epistola Clementis prima ad Iacobum, libris Recognitionum præposita, & de altera epistola Clem. ex persona Petri ad Iacobum, de qua Photius. & de veteribus synodis, que epistolas Pont. Apostolicorum citarunt. Cap. 23.

De collectoribus decretorum.

ET si nō est opus alios testes querere, vt summus orator pro Flacco dixit, vbi ipsi, qui iudices futuri sunt, testes esse possunt, nē tamen nobis deesse putentur, hoc quoque genus testiū producemus, nempe eorum, qui de his epistolis in libris suis meminere, earumque auctoritati testimonium dederunt: non loquor nunc de Pontificibus, qui contra omnē equitatem & rationem Magdeburgensibus suspecti sunt, sed de alijs. Ac primum, quia tanta est apud vos Gratiani auctoritas, quod vobis gratulor, vt eam nobis contra has epistolas obijciendam esse putaretis, merito, & quidem exemplo vestro admoniti, eos, qui ante Gratianum harum epistolarum decreta simili studio & industria collegerunt, quos ille postea imitatus & secutus est, vobis pro defensione earum, obijciemus viros magna auctoritate & excellenti doctrina, ac vitæ probitate, Iuonem dico episcopum Carnotensem, ante quadringentos quinquaginta annos, Burcardum episcopum Vormatiensem, adhuc eo antiquiorē, tum Anselmum Lucensem ante annos prope quingentos. hi enim, vt dixi, ante Gratianum harum epistolarum decreta studiosè collegerunt, & in certos locos communes distributa suis illa quidem authoribus assignarunt, vt sic digesta & notata, ad vsum ecclesiæ omnibus in promptu essent. Cepit verò primus hoc studiū ante annos nōgentos Ildorus Hispalensis hortatu 800. episcoporum, vt ipse in prologo his verbis scripsit: Cōpellor à multis tam episcopis, quam reliquis seruis Christi, canonum sententias colligere. & paulò post, Deinde quarundam epistolarum decreta viroꝝ Apostolicorum interseruimus, id est, Clementis, Anacleri, Euaristi, & cæterorum Apostolicorum, quas potuimus hactenus reperire epistolas, vsque ad Syluestrum Papam: postmodum verò Nicenam synodum constituimus, & deinceps reliqua decreta præsulum Romanorum vsque ad sanctum Gregorium. Hactenus Ildorus, An non est fide dignus author, & ex numero Patrum, sanctus Ildorus,